

Några för landet nya Coleoptera från Torneträsk-området.

Av

LARS BRUNDIN.

Vår kännedom om våra lappländska fjälltrakters Coleopter-fauna är fortfarande mycket bristfällig, vilket genast framträder, om man tänker på det stora antal arter, som är känt från motsvarande områden i Norge och Finland, men som ännu ej anträffats hos oss. Det är nämligen tydligt, att dessa trakter, med sin i de flesta avseenden likartade natur, även böra hava en i stora drag överensstämmande fauna. Varje bidrag bör därför kunna påräkna intresse. Här nedan meddelas fynden av några för landet nya Coleoptera, gjorda av mig i Abisko-trakten under somrarna 1927—29.

Atheta-arterna hava med vanligt tillmötesgående bestämts av Redaktör ANTON JANSSON, Örebro.

Dyschirius septentrionum MUNST.

Arten har beskrivits av MUNSTER i Norsk Ent. Tidskr. 1923, sid. 248. — Vid Björkliden här jag funnit ett enda ex. $\frac{23}{6}$ 28 under en sten på uppdikad mosse nära stationen med dominer. vegetation av *Eriophorum polystachium*, *E. vaginatum* och *Saxifraga aizoides*. — *D. septentrionum* liknar *D. lüdersi* WAGN. och *D. æneus* (DEJ.) WAGN., men skiljes lätt från dessa bl. a. genom antalet præapikalpunkter och subhumeralgropar, 1 och 3 resp., och de bakåt otydliga längsfårorna på elytra. Enligt MUNSTER är den utbredd över Norges centrala och nordliga delar samt här ej sällsynt; han uttalar även den förmodan, att vad som tidigare uppförts som *æneus* från de arktiska områdena sannolikt är *septentrionum*. Även funnen i Finland.

Dyschirius norvegicus MUNST.

Beskrivning i Norsk Ent. Tidskr. 1923, sid. 249. — Tvenne ex. togos $\frac{26}{6}$ 27 på *Empetrum* — *Sphagnum fuscum*-mosse vid Abisko-

jokks nedre lopp, reg. subarctica. — En karakteristisk art av ungefär samma storlek som *D. globosus* HRBST.; liknar något *æneus*, men karakteriseras liksom *septentrionum* bl. a. av endast en præapikalpunkt. Hittills endast känd från Norge, där den påträffats i dess centrala och nordliga delar (Våge, Tromsö och Karasjok).

Bembidion (Plataphus) hyperboræorum MUNST.

Denna arktiska art, som MUNSTER beskrivit i Norsk. Ent. Tidskr. 1923, B. I, H. 5, sid. 238, har av fil. kand. STELLAN ERLANDSSON, Uppsala, påträffats i flera ex. på Abiskojokks delta i Torneträsk somm. 1929.

MUNSTER fann den i talrika ex. under och mellan stenar på stranden av Stabursälven vid Bojobæski i juli 1910; av honom även tagen i enst. ex. vid Börsälven, Laksälven, Altenälven och Karasjokka. I Not. Ent. 1929 (H. 4, sid. 123) meddelar W. HELLÉN, att han funnit arten i arkt. Finland vid Salmijärvi och Pummanki.

B. hyperboræorum liknar vid första blicken mycket *B. (Blepharoplastaphus) virens* GYLL., men skiljes från denna därigenom, att den endast har 2 borstpunkter på varje abd. sternit, unders. *Blepharoplastaphus* har utom dessa ett flertal mindre längs sterniternas bakkant. Ur systematisk synpunkt står *hyperboræorum* närmast *B. (Plataphus) prasinum* DFT., men färgen är mörkare, första antennleden helt svart, mikroskulpturen en annan etc.

Atheta (Aloconota) cambrica WOLL.

Av denna art har jag tagit tre ex., därav ett ex. $\frac{23}{6}$ 27 vid sällning av multnande löv och örtrester under *Salix*-buskar vid Nuoljabäckens nedre lopp, ett ex. $\frac{9}{6}$ 28 vid sällning av löv och fuktig mossor i en ravin på Nuoljas ostslutning, reg. subarctica, lokalen fuktig, med rik vegetation av stora *Salix*-buskar, *Angelica*, *Anthriscus*, *Alchemilla*, *Cirsium* etc., samt ett ex. $\frac{3}{7}$ 29 under *Salix*-löv på en alluvial-ö i Abiskojokk nära Marmorbrottet. — Arten är mig veterligt ej förut funnen i Skandinavien eller Finland. SPARRE-SCHNEIDER har visserligen publicerat den från Maalselven (Maalselvans Insektafauna I, Coleoptera), men enligt MUNSTER (Norsk Ent. Tidskr. 1920) föreligger i detta fall förväxling med *A. (Aloconota) debilicornis* ER. I Danmark är den däremot funnen, ehuru mycket sällsynt, på öarna; i övrigt känd från Skottland, Wales, mell. Eur., Medelhavsområdet, Madeira och Kaukasus.

Atheta (Metaxya) brisouti HAR. (morio HEER.)

Tvenne ex. anträffade, det ena $\frac{28}{7}$ 28 vid sällning av multnande löv i björkskogen nära Naturvet. Stationen i tätt bestånd av

Salix phylicifolia och *hastata* med *Calamagrostis purpurea* dominer. i fältskiktet, det andra $\frac{9}{7}$ 29 under en sten på sandstrand vid Ortojokks utlopp i Torneträsk. — Förut i Fennoskandia funnen i Norge; vidare känd från Schwarzwald, Böhmerwald, Alperna, Pyrenéerna och Bosnien. I Mellaneuropas bergstrakter träffas den enligt REITTER i reg. alpina »an Schneerändern».

Atheta (s. str.) diversa SHARP.

SPARRE-SCHNEIDER var den förste, som påvisade denna arts förekomst i Fennoskandia, då han 1887 fann ett ex. under uppkastad tång vid Tromsdalselvans utlopp (Overs. av de i Norges arkt. reg. hidtil fundne Col.). Från Abisko har jag den i ej mindre än 45 ex., vilket visar, att den är långt ifrån sällsynt, åtminstone i Abiskotrakten. 12 ex. erhöles $\frac{21}{6}$ 27 vid sällning av löv och massa omkring en savande björkstubbe vid Abiskojojks nedre lopp, 18 ex. $\frac{30-31}{7}$ 28 vid sällning av löv och dyl. under en död renkalv i björkskogen nära Naturvet. Stationen och 12 ex. $\frac{10}{6}$ 29 darsammastädes på liknande sätt under en död hare, 2 ex. $\frac{11}{6}$ 29 vid sällning av multnande sågspån och avskräde vid Naturvet. Stationen samt slutligen 1 ex. $\frac{7}{6}$ 29 vid Nuoljatunneln under sten på järnvägsbanken. — Nyligen funnen i Finland i mell. Österbotten vid Vetil av E. NESSLING (Not. Ent. 29, s. 111). Vidare känd från Skottland och Mellaneuropas bergstrakter.

Atheta (Dimetrota) sparre-schneideri MUNST.

Beskriven av MUNSTER i Norsk Ent. Tidskr. 1922, sid. 207. — Sammanlagt har jag 23 ex. från Abisko, flertalet erhållna vid sällning av mossor och löv under död renkalv vid Naturvet. Stationen $\frac{30-31}{6}$ 28; dessutom fann jag ett ex. $\frac{9}{7}$ 29 bland avskräde vid Stationen och ett ex. $\frac{5}{7}$ 28 vid sällning av multnande växtdelar i en ravin på Nuoljas nordsluttning, reg. subarctica, frodig vegetation med *Angelica*, *Paris*, *Geranium*, *Sorbus aucup.* etc. — *A. sparre-schneideri* skiljes från närbesläktade arter genom sin fina punktering på halsskölden, mikroskulpturen och σ :s sek. könskaraktärer. I nordliga Norge är den enl. MUNSTER funnen på spridda lokaler till Sydvaranger, i de sydliga fjälltrakterna vid Östre Slidre. Även känd från Finland.

Colon (Curvimanon) arcticum MUNST.

Beskriven av MUNSTER i Nyt Magazin f. Naturvid. B. 49, 1911. — Ett ex., σ , under sten på flytlera vid Björkliden, nära

stranden av Torneträsk. — Liknar mycket *C. bidentatum* SAHLBG, men är lätt att skilja från denna genom de utvidgade framtarserna och ♂:s sek. könskaraktärer. På grund av ♂:s böjda framtibier hör *C. arcticum* till det av FLEISCHER uppställda undersläktet *Curvinanon*. Från de bägge övriga till detta undersläkte hörande arterna, skild genom framtibiernas tydliga S-form hos ♂, dennes tandade baklår, halssköldens ej vinkligt utvidgade sidor m. m. Funnen i Norge och Finland.

Apion amethystinum MILL.

MUNSTER meddelar i Norsk Ent. Tidskr. 1922, B. I, H. 3, sid. 133, att han funnit denna art, som då var ny för Nordeuropa, i nordligaste Norge (Karasjok och Elvestrand i Alten). Dessförinnan hade SPARRE-SCHNEIDER redan 1885 tagit en ♂ i Maalselvdalen, vilken då emellertid av JOHN SAHLBERG bestämdes till *A. aethiops* HRBST. Även funnen vid Kolvik i Porsanger av SPARRE-SCHNEIDER enl. MUNSTER.

I Abisko-trakten har jag tagit 9 ex., 3 ♂♂ 6 ♀♀, på följ. lokaler: 1 ex. $\frac{27}{100}$ vid sållning av multnande björklöv och örtrester i örtrik ängsbjörkskog på Nuoljas sydsluttning strax nedan trädgränsen, snön nyligen bortsmält. — 1 ex. $\frac{27}{100}$ och 1 ex. $\frac{28}{100}$ under stenar i örtrik ängsbjörkskog vid Nuoljabäcken. — 3 ex. $\frac{29}{100}$ kryp. på marken på en torr, öppen sluttning i björkskogen nära Nuoljatunneln. — 1 ex. $\frac{29}{100}$ kryp. på cañonklipporna vid Abiskojokk samt 2 ex. $\frac{29}{100}$ vid Nissonjokks nedre lopp under *Salix*-löv på under vårflo den uppslammad sand.

Apionid-specialisten H. WAGNER, Berlin, som kontrollerat min bestämning, meddelar i brev, att han för *amethystinum* känner följ. lokaler: Ital.: Mt. Cenis; Wien-trakten: Bisamberg, Mödling, Wöllersdorf; Budapest-trakten: Mtes Budensis; Sydryssland: Sarepta; Tian-Schan: Musart; Sibirien: Jakutsk och Ytyk-haja vid mell. Lena (POPPIUS). I sin samling har WAGNER även 3 ex. med etik. »Sib. centr.».

A. amethystinum har alltså i Europa ett nordligt och ett sydligt-ostligt utbredningsområde, vilka knappast kunna tänkas ha något samband med varandra; att den skulle ha översetts i t. ex. det synnerligen väl undersökta Tyskland är ej gärna tänkbart, som även MUNSTER (loc. cit.) påpekar. Det synes mig därför mycket troligt, att arten från det inre Asien invandrat till Europa på två vägar, dels från nordost över Nordryssland, dels från sydost.

Enl. WAGNER avvika mina Abisko-ex. från österrikiska bl. a. genom betydligt mindre storlek; han anser dem därför tillhöra en nordskand. lokalras.

I södra Europa lever *A. amethystinum* på *Astragalus danicus* och *austriacus*. MUNSTER fann sina ex. under bladen vid roten av *Astrag. alpinus*, vilken således torde vara dess värdväxt i norra Skandinavien. Självt vet jag endast, att *Astrag. alpinus* var allm. på så gott som alla mina lokaler.

Apion punctirostre GYLL.

11 juli 1928 fann jag ett ex. av denna art under en sten på *Cassiope*-hed i reg. arctica på själva toppen av Kartimvare (ca 1100 m.) strax utanför Nationalparkens södra gräns. Somm. 29 fann jag ytterligare 2 ex., båda krypande på marken, det ena vid Nissonjokks nedre lopp på uppslammad sand, det andra i björkskog vid Nuoljatunneln. På bägge de sistnämnda lokalerna växte *Astrag. alpinus* rikligt.

A. punctirostre är i Fennoskandia förut tagen av MUNSTER i det centrala Norges fjälltrakter från Dovre till Lalm i Vaage (Norsk Ent. Tidskr. 1922, B. I, H. 3, sid. 133). Han fann alla sina ex. vid roten av eller vid hävning på *Astrag. alpinus*, som alltså torde vara även denna arts värdväxt i Skandinavien. Arten är vitt utbredd i mell. och södra Europa, där den enl. WAGNER träffas på *Astrag. danicus*, *austriacus* och *cicer*. I Tyskland är den känd från Brandenburg, Vogeserna och Sachsen.

SCHILSKY anger i KÜSTER, KRAATZ, SCHILSKY: D. Käfer Eur., H. 42 efter POTANIN (Hor. Soc. Ent. Ross. 1890) även Kina, en uppgift, som förefaller mycket tvivelaktig.

H. WAGNER, som bestämt mina ex., förklarar, att de, liksom *amethystinum*-ex., avvika från sydl. indiv. genom betydligt mindre storlek och anser dem tillhöra en nordisk lokalras. MUNSTER (loc. cit.) säger också om sina *punctirostre*-ex., att de äro mindre än mellaneurop. ex. av arten.